

Absències i presències

Les absències poden ser tan o més significatives que les presències. Les persones que no apareixen, les paraules que no es diuen i les accions que no es fan són tan importants com les persones que sempre hi són, les paraules que sempre es diuen i les accions que sempre es fan. Per aquesta raó, l'anàlisi de la realitat social no pot obviar ni oblidar el valor simbòlic de l'absència. El ritme frenètic i la densitat de contingut que caracteritza l'actualitat informativa no afavoreix l'anàlisi pausada del que està passant. Les interpretacions fixen la mirada en les presències perquè són immediates i descuiden les absències perquè no hi són. Dos exemples sobre aquesta qüestió es troben en l'anàlisi de les últimes dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA) i el debat sobre els successius casos de presumpció política.

D'una banda, de les dades de l'EPA relatives a l'últim trimestre del 2012 n'ha transcendit, com és lògic, l'augment de la taxa d'atur, que se situa en el 26% en el conjunt de l'Estat i en el 24% a Catalunya. La segona dada més comentada, com també és lògic, és l'increment de 95.800 famílies que tenen tots els membres actius a l'atur, de manera que la xifra total ja arriba a 1.833.700 famílies que estan en aquesta situació. Menys atenció han tingut les dades sobre població inactiva, és a dir, aquelles que parlen de les absències del mercat de treball. Durant el quart trimestre del 2012, la població activa, aquella que treballa o busca feina, ha disminuït en 176.000 persones. Que siguin absents no vol dir que hagin desaparegut. Per evitar la confusió cal preguntar-se on han anat a parar. El seu destí no és homogeni i senzill d'interpretar: la població inac-

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

tiva no ha augmentat en 176.000 persones. Com a mínim es poden assenyalar tres destinacions distintes. La primera és la inactivitat obligada de les persones aturades de llarga durada que, desesperades, abandonen les esperances de trobar feina. La seva situació és preocupant perquè, en tirar la tovallola de l'ocupació, augmenta el seu risc social d'exclusió. La segona destinació la protagonitza la població immigrant que, davant la falta d'expectatives de trobar feina, decideix retornar al seu país. La seva situació és preocupant perquè el seu és un retorn a la pobresa. La tercera destinació és l'emigració dels joves autòctons. Persones entre 25 i 35 anys amb un nivell d'estudis alt que es veuen obligades a marxar a altres països per tenir opcions de treballar. La seva situació és preocupant perquè el país que els ha format no els pot garantir un futur digne i no prioritza la retenció del seu talent.

D'altra banda, el debat sobre els successius casos de presumpció política s'ha focalitzat,

La presència dels que volen defensar la seva innocència públicament contrasta amb l'absència dels milers de polítics honrats

en bona part, en les seves presències. Les compareixences mediàtiques que la setmana passada van fer Manuel Bustos, Xavier Crespo i els dirigents del PP en són exemples clars. Presències dels que volen defensar la seva innocència públicament davant la presumpció política, i absències dels milers de polítics honrats i de les bones polítiques. Presències que recolzen en la idea d'impunitat suggerida per altres casos en què la sentència final ha deixat sense càstig els acusats. Mentrestant, les absències són les dimissions. Malgrat l'esforç d'una part de la ciutadania que ha sortit amb força al carrer per demanar dimissions, la pressió política i mediàtica no ha estat suficient per fer efectives aquestes grans absències de l'escena política.

Les persones que han deixat de buscar feina en el mercat laboral espanyol i català són un exemple de la importància simbòlica de l'absència quan es confon amb la desaparició. Les persones que no han deixat de treballar en l'escena política espanyola i catalana malgrat la seva condició d'imputades són un exemple de la importància simbòlica de l'absència quan la supera l'excés de presència. D'entrada es pot pensar que la presència és la solució als dos exemples: que les 176.000 persones que han deixat de treballar i buscar feina retornin al mercat de treball i que la dimissió política deixi de ser la gran absent de la dinàmica política. Però convertir les absències en presències no és suficient quan els problemes tenen una arrel estructural. El mercat de treball deixarà d'expulsar mà d'obra quan el sistema productiu deixi de basar-se en sectors volàtils i especulatius. L'escenari polític deixarà de crear corrupció quan el sistema democràtic es regeneri.